

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 3 juli 1959

*'s Middags te 3 uur aangevangen en 's avonds voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President De Quay en de Ministers Van Aartsen, Beerman, Van den Bergh, Cals (alleen bij de punten 2d - 2n en 3 - 29), Klompé, Korthals, Marijnen, De Pous, Van Rooy, Toxopeus en Zijlstra (afwezig is Minister Luns).

Tevens aan aanwezig de Staatssecretarissen Van den Berge, Roolvink en Schmelzer (bij de punten 2a - 2c).

Secretaris: J. Middelburg.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

- - -

d. *Beleid ten aanzien van Nieuw-Guinea*

De *Minister-President* doet in het kort verslag van zijn bespreking met zijn Australische ambtgenoot Menzies. Deze was verheugd uit de regeringsverklaring te hebben vernomen, dat de Regering het beleid ten aanzien van Nieuw-Guinea op dezelfde wijze voortzet. Menzies kwam voorts op het communiqué over het onderhoud tussen de Australische Minister van Buitenlandse Zaken Casey met diens Indonesische ambtgenoot Subandrio; hij heeft Casey gezegd, dat hij het met dit communiqué niet eens was. Ten aanzien van de opvoeding van de Papoea's tot zelfbestuur meende Menzies, dat hiervoor nog een lange tijd nodig is en dat het onverstandig zou zijn een bepaalde datum te noemen; vergelijking met Afrika achtte hij irreëel. Hij was het eens met de Nederlandse zienswijze inzake de wapenleveringen aan Indonesië en heeft bij de Engelse- en Amerikaanse en aangedrongen hiermede te staken. Daarvoor heeft hij bij de Engelsen enig begrip gevonden, maar bij de Amerikanen niet. Het enige dat op dit punt is te bereiken, is Engeland en Amerika erop te wijzen, dat men door deze wapenleveranties meer verplicht zal zijn Nederland te helpen, als Indonesië een aanval op Nieuw-Guinea doet. Contacten op het niveau der militaire staven achtte Menzies gevaarlijk, maar hij was sterk voor bestuurlijke samenwerking.

Minister *Van den Bergh* hoopt binnen enkele weken een nota aan de Ministerraad voor te leggen over wat Defensie meent in Nieuw-Guinea nodig te hebben. Minister *Korthals* wijst in dit verband op aanwijzingen inzake spionage en infiltratie.

Minister *Van Rooy* stelt de vraag welke ontwikkelingsplannen er ten aanzien van Nieuw-Guinea zijn. Minister *Van den Bergh* deelt in dit verband mede, dat hij van enkele leiders van de Koninklijke Shell heeft vernomen, dat de Nieuw-Guinese Petroleum-Maatschappij voor een bedrag van f. 550 mln. in Nieuw-Guinea heeft gestoken, maar dat er praktisch niets uitgekomen is. De *Minister-President* voegt hieraan toe, dat bedoelde heren aan hem hebben gezegd, dat men alleen met de eerste olieboringen op Nieuw-Guinea succes heeft gehad, maar met de verdere niet meer, zodat men overwoog binnen afzienbare tijd de werkzaamheden op Nieuw-Guinea te staken. Wat de exploitatie van nikkelerts betreft meenden zij, dat deze wel doorgezet zou worden.

Minister *Zijlstra* acht de mededeling inzake het zich terugtrekken van de Koninklijke van Nieuw-Guinea ernstig. Spreker meent, dat de Ministerraad binnenkort een grondige bespreking over de situatie en de ontwikkelingen van Nieuw-Guinea moet houden. Bij de begrotingsbesprekingen is men bijv. al gestuit op de onaanvaardbaarheid van de uitvoering van een rijstproject. Een moeilijkheid is voorts, dat de EEG de projecten op Nieuw-Guinea, waarvoor het fonds voor de onderontwikkelde gebieden de gelden beschikbaar zou moeten stellen, steeds afkeurt. De Regering moet weten wat zij met betrekking tot Nieuw-Guinea doet en of het redelijk is Nederland hoge lasten hiervoor op te leggen. Desnoods zal de meest betrokken minister dit ter plaatste moeten bekijken. Bij het te verwachten debat over Nieuw-Guinea in de Tweede Kamer zal de Regering moeten laten blijken wat zij wil en daarbij zal een balans van offers en baten

moeten kunnen worden opgemaakt. Er zal dus aan het "vrijblijvend spreken" een einde moeten komen. Wat de plannen van Defensie betreft deze zullen ook bekeken moeten worden en eventuele extra-uitgaven zullen in mindering op onze NAVO-verplichtingen moeten komen. Minister *Korthals* is het met Minister *Zijlstra* eens, dat uitgaven ten aanzien van de defensie van Nieuw-Guinea moeten worden gezien als komende ten bate van het Westen als geheel, zodat die uitgaven in verband moeten worden gebracht met wat Nederland aan NAVO-verplichtingen heeft aanvaard. Voorts zullen de economische mogelijkheden en politieke gevaren, die aan Nieuw-Guinea zijn verbonden, diepgaand bekeken moeten worden. Hetzelfde geldt voor de bestuurlijke kant. Minister *Toxopeus* acht het wenselijk eerst een inventarisatie van de bestaande bodemschatten, de ontwikkelingsplannen e.d. te maken alvorens een bespreking in de Ministerraad te houden.

De *Minister-President* concludeert, dat reeds enige punten over deze kwestie voorlopig in de Ministerraad zijn besproken. Hij stelt voor naar aanleiding van deze voorlopige discussie een diepgaande bespreking in de Raad voor te bereiden en hij verzoekt Minister *Toxopeus* zich hiermede te belasten. Minister *Van den Bergh* merkt op, dat de defensiezaak niet te lang kan wachten. De *Minister-President* stelt voor, dat de Minister *Van den Bergh* in de eerste plaats hierover met Minister *Toxopeus* (of zolang, deze nog niet hiermede is belast, Minister *Korthals*) zal spreken. Aldus wordt besloten.

- - -

h. *Verlof aan waarnemend Advocaat-Generaal op Nieuw-Guinea; geruchten inzake censuur* (#Zie ook notulen MR 20/7/59, punt 2f.)

Minister *Korthals* deelt mede, dat hij een brief heeft ontvangen van Gouverneur *Platteel* over het met verlof zenden van de waarnemend Advocaat-Generaal *Van Beek*; laatstgenoemde zou zich zijn positie niet meer bewust zijn o.a. met betrekking tot de geheimhoudingsplicht. Spreker heeft de gouverneur gevraagd een onderzoek in te stellen naar geruchten over het bestaan van censuur op correspondentie. Spreker is van oordeel, dat tegen controle op in- en uitgaande correspondentie met Indonesië (gezien de gevaren die van die zijde dreigen) geen bezwaar bestaat, maar censuur op andere particuliere correspondentie acht hij niet aanvaardbaar.

- - -